

53. §-ai a jövedelem- és vagyoadótételeket felemelte. Ezt a kedvezményt kiterjesztően magyarázni nem szabad, de nem is volna indokolt a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokkal szemben, amelyekre nézve a törvény súlyosabb adótételeket nem állapított meg.

Adózási viszonyosság. (Közigazgatási bíróság 4187/1924. P.) Az 1909. évi VIII. t.-c. 2. §-a szerint a nyilvános számadásra kötelezett vállalat összes jövedelme után a belföldön adózik és a belföldi vállalatnak a külföldön felállított telepéből származó jövedelme a belföldön csak abban az esetben nem esik adó alá, ha a vállalat igazolja, hogy abban az államban, amelyből a jövedelem ered, ezen jövedelem után a társulati kereseti adónak megfelelő adót már fizet és az illető állammal e tekintetben viszonyosság áll fenn.

Ezen törvényszakasztól eltérő adózás csak az üzletüket a volt monarchia két államának területére kiterjesztő vállalatokra nézve létezett és pedig az 1908. évi XIV. t.-c.-kel jóváhagyott „Egyezmény” alapján, amely egyezmény egyrésztől a magyar-szent korona országainak pénzügyminisztere, másrésztől a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pénzügyminisztere között jött létre a kétszeres megadóztatások elkerülése végett.

Ez az egyezmény az ország törvényei közé iktatott nemzetközi szerződés volt, amely szerződés tehát a szerződő felek egyikének — a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országoknak — megszűnésével szintén megszűnt. De megszűnt ennek a nemzetközi szerződésnek érvénye azért is, mert azok a viszonyok, amelyek a volt monarchia két állama között ennek a szerződésnek alapját képezték, megszűntek.

Panaszosnak az a megjegyzése, hogy a két szerződő állam személyében nem állott be semminemű változás, mert Magyarország és Ausztria ma is léteznek, nem helytálló, mert a mai osztrák köztársaság semmiképpen sem azonos a szerződő féllel, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokkal és azok a viszonyok, amelyeknek fennállása az egyezmény megkötésének kiindulópontja volt, a monarchia összeomlásával szintén megszűntek.

De nem helytálló panaszosnak az a megjegyzése sem, hogy az egyezmény rendelkezéseit alkalmazni kellett volna azért is, mert a pénzügyminiszternek nincs joga arra, hogy az 1908. évi XIV. törvény hatályát megszüntesse. Panaszos itt nyilván az 1920. évi 18.101. számú pénzügyminiszteri körrendeletre kíván utalni, amely a pénzügyi hatóságokat utasítja arra, hogy az 1908. évi XIV. t.-c.-kel jóváhagyott egyezmény rendelkezéseit ne alkalmazzák. Amde ez a körrendelet nem az 1908. évi XIV. törvényt helyezi hatályon kívül, hiszen erre nincs is szükség, mert a fentemlített körülmények folytán az abban foglalt egyezmény önmagától hatályát veszítette, hanem csak utasítást ad az adó kivetésére illetékes hatóságoknak arra nézve, hogy a változott viszonyok folytán hogyan járjanak el. Az egyezmény a nemzetközi szerződés megszűntével az azt becikkelyező törvény is önként hatályát veszti és azt alkalmazni többé már azért sem szabad, mert az annak előfeltételét képező viszonyosság már nem létezik.

A panasszal megtámadott határozat helyesen állapítja meg, hogy az 1917/18. üzletév eredménye alapján az adó az 1919. évre

iratott elő, mert az 1909. évi VIII. t.-c. 13. §-ának második bekezdése szerint, ha a vállalat gazdasági éve a naptári évvel nem azonos, akkor az adóalap a kivetést megelőző évben lezárt gazdasági év mérlege szerint mutatózó adóköteles jövedelem, — vagyis az 1917/18. gazdasági év eredménye alapján az 1919. évre — és nem mint a vállalat állítja, az 1918/19. gazdasági évre vettették ki a társulati kereseti adó, amely évben az egyezmény hatálya — a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országoknak 1918 november havában történt megszűnése folytán — szintén megszűnt.

A vízdijszedési jog közjogi természetű lévén, a vízdijszövege szabályrendeletileg visszamenő hatállyal is felelhető. (Közig. bíróság 1148/1925. K. sz.) Panaszos vízidj ügyében a székesfőváros tanácsának hozott határozata ellen irányuló panasziratában előadja, hogy a vízszolgáltatás tekintetében a főváros és a vizet igénybevevők közt magánjogi szerződés áll fenn, melynek rendelkezéseit a vízszolgáltatási szabályrendelet tartalmazza, melynek módosítása visszaható erővel nem eszközölhető. Vitatja továbbá, hogy a szerződési kötelezettségeknek visszahatólag, vagyis a már teljesedésbe ment részére vonatkozó megváltoztatása a fennálló jogszabályokba ütközik.

A bíróság a panaszt nem találta helytállónak, mert az 1872. évi XXXVI. t.-c. 10. §-a alapján a székesfőváros közönségjárnulékokat és díjakat szedhet, tehát az idevonatkozó és kormányhatóságilag jóváhagyott szabályrendelete alapján vízdijszedést is ezen közjogi természetű vízdijszedésre a magánjogi szabályok nem irányadók. De jogosítva van a székesfőváros közönsége a vízdijszedést a megállapított emelt tételekben visszamenőleg is beszédni, mert a székesfőváros törvényhatósági bizottsága 1921. évi május hó 11-én 555. szám alatt hozott határozatával kimondotta, hogy az üzemi és üzleti, vagyis haszonhajtó célokra felhasznált és vízmérőn át szolgáltatott viznek díját az 1921. évi január havi vízmérő leolvasásokkal kezdődő hatállyal felel, a magyar királyi belügyminiszter pedig ezen határozatot törvényes hatáskörében 1921. évi december hó 27-én 92.181/1921. sz. határozatával az 1921. évi január hó 1-től kezdődő hatállyal jóváhagyta. Ez a közgyűlési határozat tehát az eredeti szabályrendeletnek, kormányhatóságilag jóváhagyott módosítása. Minthogy pedig közigazgatási jogszabályok valamely újonnan alkotott jogszabálynak visszaható erővel való felruházását ki nem zárják és így a módosított szabályrendelet alapján vízdijszövegből beszéde szabályrendeleti rendelkezés alapján történt, a panasznak helyt adni nem lehetett.

A társulati adó alól csak azok a tartalékolások mentesek, melyeket a törvény kifejezetten felsorol. (Közigazgatási Bíróság 7775/1925. P. sz.) A nem vitás tényállás szerint panaszos vállalat az ellene, mint haszonbérlet ellen kavics kiaknázására alkalmas terület után fizetendő haszonbér emelése iránt a haszonbérbeadó által indított perben a kir. ítélőtábla által az 1924. évi január 29. napján befejezett nyilvános előadás alapján hozott ítélettel végérvényesen megállapított haszonbérre az 1923. évi mérlegében „Z. M. bányabér megállapítási számla“-n 6,050.508 koronát tartalékol. Panaszos ennek a tartaléknak adó alá vonását kifogásolja.

A kifogást a bíróság alaptalannak találta.